Dejvid Mičel

PACOVČINA

Moja žena stavi pojas Frediju, zatvori vrata automobila i okrenu se ka meni. „Imam u deset sati sastanak sa Patrikom Bimenom. Da razmotrimo šta nam je činiti." Pretpostavljam da sam klimnuo glavom. Fredi je hteo da uradim moju zombi[1] foru, ali nakon Lornine izjave, nisam bio u stanju. Rekla je još nešto što sam slušao, ali nisam zaista čuo, ušla u auto i odvezla se. Fredi je gledao kroz zadnje staklo: njegova zbunjenost mi je dala snage da iznudim jedan osmejak i mahnem. Odzvanjale su mi Lornine reči s rastanka: *Mnogo je rečenica koje započinješ rečju „ja"*. Ostao sam na kolovozu razmišljajući o nizu pakosnih izazova koji su doveli do ove tačke sa koje nema povratka, sve dok sa neba nije počela da sipi topla kiša sve brže i jače. Na spratu, u mojoj kancelariji, čekali su me zapisnici – zapisnici zapisnika – o, Isuse, kancelarijskog posla preko glave! Nisam mogao s tim da se suočim, pa sam otrčao, prošavši jednu stranu kuće, niz baštu, do kolibe. Na polupraznoj kanti zaštitne boje, presedeo sam opak pljusak. Nikada ne bih Učinio Neku Glupost – kako bih mogao doživotno obeležiti Fredija? – ali ohrabrivala me je pomisao na deset kutija „Nurofena" koje čekaju u zadnjem delu mog noćnog stočića.

Dok se Fredijevo strašilo sušilo na suncu, našao sam rasparan par baštenskih rukavica i lopaticu za vađenje biljaka, i napao na korov, koprivu i zelje koje je smetalo parčetu zemlje sa povrćem. Okopao sam ga prošle godine tokom bankovne krize kada je era supermarketa delovala nesigurno. Ko bi sada opstao hraneći se tikvicama, krtolama i crnim lukom? Naša bašta iza kuće je dugačka, uska i u starom prigradskom području, sa purpurnom bukvom u svom zadnjem delu. Lorna kaže da drveće ne bi trebalo da je tamno, ali bukvine modre kestenjaste boje i treperenje *tu i tamo* uvek mi razbistre glavu. Fredi želi kućicu na drvetu, a ja sam oduvek želeo da sagradim jednu na purpurnoj bukvi. Ništa spektakularno, samo nekakvu konstrukciju poput splava na drvetu, nalik na onu koju smo Dejvid Okeridž i ja sagradili u voćnjaku njegovog tate, dok smo bili klinci u Blek Svan Grinu. Maštao sam kako bih rekao Frediju da purpurna bukva čuva njegov poklončić, i gledao kako on otrčava, nalazi merdevine od kanapa, i penje se u neki bolji, lišćem ušuškan svet. Pomisao da drugi čovek Frediju pravi kućicu na drvetu obične zelene bukve naterala me je da u besu bacim svoju lopaticu za vađenje biljaka kroz prozor kolibe. Srča u vidu ajkulinih peraja pratila je lopaticu. Ostao sam nepomičan na tren, a nakon toga povikah: *Glupi – ebeni*[2] *– idiote!* Sad sam morao da izmislim neki od mojih providnih izgovora. Fredi možda još u njih veruje, ali Lorna će pomisliti: *Da, kako da ne.* Moram biti obazriviji.

---

[1] U originalu stoji „my Flesh-Eating Zombie thing". (*Prim. prev.*)

[2] U originalu stoji reč *effing*, što je u engleskom jeziku eufemizam za reč „fucking"; stoga u prevodu na srpski stoji približan ekvivalent, iako njegova upotreba nije frekventna. (*Prim. prev.*)

Penkalo Patrika Bimena će lebdeti nad njegovom beležnicom: *Na koji način se manifestuje pasivna agresija kod vašeg muža, gospođo Brajer?* A ona će odgovoriti: *Više bih volela da me oslovljavate devojačkim prezimenom, od sada pa nadalje.*

Korov ide na đubrište, počeo sam da hranim žbunje đubrivom „Krv, riba i kost".[3] Pet kilometara odavde, Patrik Biman će sa Lornom sastavljati taksativnu listu: opšta procedura, starateljstvo, novac, kuća, penzije, razno, standardne zarade. Moja majka će se naborati: dobro smo krili Probleme. *Čija je to ideja?*, želeće da zna, u prevodu: *Čija je greška?* Lorna nema Nekog Drugog, siguran sam u to, previše je nesrećna da bi bila zaljubljena – a Bog zna da sam ja bio suviše zauzet pokušajem da održavam svoje navodno savetovalište, da bih mislio na vanbračni seks, osim raznovrsnosti sa *Jutjuba*. Ali ipak, tačno je da je novčano pitanje uticalo na bračno pitanje. „Kada si muškarac, i otac", rekoh Fredijevom strašilu, „a moraš da zamoliš suprugu da stavi 5000 funti *njenog* bonusa na zajednički račun, da ti na benzinskoj pumpi ne bi odbili kreditnu karticu, i kada su sve šale o tome da si mažen i pažen čovek izlizane, onda je prava reč 'vazektomija'".

U bašti sam izgubio svest o vremenu, i sledeće čega sam bio svestan, bila je Lorna koja me je dozivala sa verande. Sve je podsećalo na vlažno popodne jednog petka, jer je to i bilo. Međutim, ova scena sa verande sastojala se od nekoliko abnormalnosti, kao na jednom od dva dela slike „uočiti razliku". Kao prvo, Lorna je izgovarala moje ime, uporno i više puta: nakon što su Problemi otpočeli, ona je postala ekspert u sastavljanju rečenica u kojima ja ne postojim. Kao drugo, zapravo je održavala kontakt očima: obično se obraća sobi, ili vazduhu oko mene. Kao treće, potrudila se da objavi svoj dolazak umesto da to prepusti vratima, čajniku i vodokotliću. Kao četvrto – i ovo me je najviše prodrmalo – Miz Preživeću[4] je delovala uznemireno i kao da joj je potrebna pomoć. Momentalno, molitva je utirala put upraviteljskom Bogu anglikanske crkve mog detinjstva: *Molim te, molim te, molim te, ne dozvoli da se išta loše desilo Fredu.*

„Nik, neki pacov se zaglavio iza kamina!"

Kao Kapetan Razumni[5] pre mnogo godina, rekoh: „*Šta?*"[6]

Propustio sam da zahvalim Bogu što je sačuvao Fredija.

Mislila je da ne čujem. „*Pacov* se zaglavio iza kamina."

Nije to pacov, to je miš, pomislio sam; *a verovatno nije ni miš.*

Lorna ima taj problem s miševima, čak i umišljenim.

Rekoh: „Misliš *u* kaminu? U zastakljenom četvrtastom delu?"

Ona reče: „Ne, mislim *iza* kamina: kao reč 'iza'".

Govori tim australijskim podignutim poslednjim slogom samo da bi me nervirala.

„Zbog čega to misliš?"

„Pa, kao prvo, čujem ga."

Vrag me je naterao da kažem: „Zašto ne pozoveš telefonom Patrika Bimena?"

---

[3] *Blood, Fish and Bone*, vrsta đubriva. (*Prim. prev.*)

[4] *Ms. I-Will-Survive* – Ms. je titula koja se u engleskom jeziku koristi kada se ne želi naglašavati da li je ženska osoba udata ili ne. Kako u srpskom jeziku ne postoji ekvivalent, zadržano je „Miz" (*Prim. prev.*)

[5] *Captain Sensible*, pseudonim britanskog pevača, gitariste i tekstopisca Raymonda Burnsa (1954), koji je svojevremeno bio i jedan od članova pank sastava The Damned. (*Prim. prev.*)

[6] *What?*, aluzija na pesmu „Wot". (*Prim. prev.*)

Učimo mnogo toga o preziru, Lorna i ja.

„Sjajno," rekla je naposletku. „Sjajno. Baš ti hvala."

Hodao sam ka bašti.

Dok sam promicao, pitala je: „Šta se desilo sa prozorom kolibe?"

„Otpad: drška kosilice je upala kroz staklo."

Lorna i ja smo na neki način berlinizovali[7] kuću na njenu zonu i moju zonu. Fredi prolazi kroz kontrolne punktove i ne primetivši ih, ali je dnevna soba dobrim delom njena teritorija: već nedeljama nisam kročio tamo. Dok smo klečali ispred prednjeg zastakljenog dela ložišta kamina, nešto unutar i, da, iza – nas je nanjušilo. Nevidljive kandže su protrčale i skliznule preko strme kosine od livenog gvožđa. Morao sam da priznam – mada još uvek nisam, da nema tog miša koji bi mogao da proizvede tako jako greb-greb-grebanje.

U vreme kada smo kupili kuću, kada je još nerođeni Fredi bio veličine i oblika indijskog oraščića, ognjište je bilo pokriveno kartonom i braon lepljivom trakom. Sanjajući o kestenju na vatrici, skinuli smo karton i otkrili da dimnjak ima ulogu vertikalnog aerotunela koji usisava toplotu iz kuće. Naš zidar Estonac nam je predložio ložište četvrtastog oblika sa staklenim vratancima namesto prethodnog ognjišta i imitaciju mermera kao oblogu kamina koja bi ga zatvorila. Prihvatili smo predlog, ali je ložište, kada je stiglo, bilo duplo manje dubine od dubine samog kamina. Ovo je napravilo prazan prostor između zadnjeg dela ložišta i ognjišta od cigala, ali nas je naš zidar ubedio ramsfeldijanski[8] jasnim tonom da *ako nešto može da uđe, onda može i da izađe.*

Osim, očito, pacova.

Lorna se naglas pitala da li bi to mogla biti ptica.

„Ne, osim ako ta ptica može da odšrafi sa dimnjaka deo koji štiti od vrana."

„Onda je pacov." Prostrelila me je pogledom, u znoju. „Kao što rekoh."

„Pitam se koliko dugo je već tamo."

„Fred je juče gledao DVD. Tada ničeg nije bilo."

24 časa, onda, pomislih.

„Možemo li nekog da pozovemo?", pitala je.

„Službu za zaštitu životinja? Došli bi da je zlatni orao ili morska vidra u pitanju. *Hvala bogu što ste se javili. Pacov se zaglavio iza našeg kamina – pošaljite Ekipu za glodare pre no što bude prekasno!*

„Mislila sam na nekog iz službe za štetočine" – dodala je tonom aždaje, „*Nik*".

„Jedan glupi pacov se teško računa kao najezda."

„Možeš li da gurneš ovu oblogu kamina, i... nekako je otvoriš?"

Pacov je to čuo i detonirao teškom paljbom kandži.

„Jedino da skinem silikonsku zaptivnu masu."

Izgovorio sam to kao loš imitator policajca iz Odeljenja za kriminal.

„Možemo da ga pustimo, i nadamo se da će sam pronaći izlaz...", rekla je.

„To nije nikakvo rešenje. Biće sve slabiji i slabiji."

---

[7] *Berlinned*, aluzija na nekadašnju podelu Berlina na zapadni i istočni blok (zonu). (*Prim. prev.*)

[8] Donald Ramsfeld (*D. Henry Rumsfeld*), „otac" ove matematike, Bušov savetnik i bivši američki sekretar odbrane. Prema široj interpretaciji ove matematike „2+2=5", te je ona sinonim za razne vidove kalkulacija i manipulacija. (*Prim. prev.*)

Pacov se popeo i skliznuo, popeo i skliznuo.

Lorna je progutala knedlu. „Fred će imati noćne more zbog ovoga. Seti se epizode sa Doktorom Hu“.[9]

Kao da bi mi dopustila da zaboravim. „Ono što me brine je smrad. Ako te je Patrik Bimen savetovao da prodaš kuću, koštaće te par hiljada.“

„Kako bi bilo da grozne probleme rešavamo redom?“

„Naravno, mogli bismo da zapalimo vatru i... nekako... ispečemo pacova.“

Zažalivši što sam to rekao, zagrebao sam noktom palca silikonsku zaptivnu masu između prednjeg dela ložišta i kamenog okvira.

„Anet će dovesti Fredija do dva sata.“

Sat na ploči kamina, naš svadbeni poklon, pokazao je 12:35.

„Moraću nekako da izvučem ložište. Otići ću do prodavnice delova pre no što zatvore za ručak: moram da kupim neki alat. Uzgred, nadam se da ti ne smeta što sve ove rečenice počinjem rečju 'ja'?“

Niz prodavnica je samo petnaest minuta hoda udaljen od železničke pruge, preko puta parka sa muljevitim jezerom, ali zbog nedostatka vremena išao sam autom. Na vestima je bilo nešto o razvedenom ocu u Bristolu kojem je zabranjeno da viđa svoje sinove. Izgubio je to pravo, ubio svoju porodicu, a onda i sebe. Bog zna da ne mislim da je imao opravdanje za to: niti da bih ikada hteo ili mogao da prebijem sopstvenu uskoro-bivšu-suprugu na smrt; još manje malog Freda dok leži i spava, pre no što popijem 120 „Nurofena“ i flašu „Kilmaguna“.[10] Ne. Sve što želim da kažem je da su mi naši Problemi pomogli da shvatim zašto je čovek iz Bristola to učinio. Samo toliko.

Dok sam stajao na pešačkom prelazu čekajući da neka starica pređe ulicu, imao sam jedan od onih Turetov-sindrom trenutaka. To nije pravi Turetov sindrom – to je nalet sećanja na sram – ali je me je naterao da se odalamim po slepoočnicama i vrisnem kao Bi Džiz rospija: *Tako mi je žao!* Na moju nesreću, starica me je čula: zastala je i zurila u mene kao da sam apsolutni kreten. Dok su se smenjivala svetla na semaforu, opet me je spopao Turetov-sindrom u trenutku kada se poslednje svetlo upalilo, i uzviknuh: *Proklet da si goreo u paklu, Nikolase Brajeru!* Kako bi veličanstven, kako oslobađajući bio jedan metak. Ne bih to nikad učinio.

Prodavnica alata 1-Stop zasigurno je mesto gde bih mogao da umrem srećan. Miris me smiruje bolje nego bilo koja Lornina bočica aromaterapijskog đubreta od trideset funti: miris ulja za podmazivanje gvožđa, muškasti miris proizvoda za kućne ljubimce, oštar miris tek oblikovane kineske plastike. Redovi i nizovi šrafova i kuka od bronze i čelika, složenih po debljini i dužini, vizuelni su sedativ. Izložen alat kazuje: *Ništa na ovom svetu*, *nije tako slomljeno i upropašćeno da mi ne bismo mogli da ga izgladimo i popravimo.* Nazivi farbi su melem za dušu: „Sumrak Santorinija“, „Prvi paradajz“ ili „Martin Vinograd“. Uživao sam u vragolastoj družini stolara i električara koji su grabili zalihe za svoje popodnevne poslove i šegačili se sa Robom i Džonesterom na kasi. Niko ne bi pomislio da sam iskusan profesionalac, ali sve dok držim zatvorena usta, ko bi rekao da nisam stručan amater? Uzeo sam tri

[9] *Doctor Who*, kultna britanska naučno-fantastična serija u kojoj je glavni lik istoimeni vanzemaljac koji u svom svemirskom brodu putuje kroz prostor i vreme. (*Prim. prev.*)

[10] *Kilmagoon*, vrsta viskija. (*Prim. prev.*)

vrste noževa; tubu silikona „Siliko-4-Pro"; gumeni klip za nanošenje; široko, pljosnato dleto; stegu; i par crvenkastosmeđih gumenih rukavica. Platio sam, stavio svoje kupljene stvari u kutiju, i napustio radnju *1-Stop* bacivši poslednji pogled na nju, zbog čega sam propustio da primetim moćan Blekberi meteor koji je jurcao asfaltom, dok ne beše prekasno.

Patrik Bimen je prvo proverio da li je njegov Blekberi ogreban pre no što se okrenuo ka čoveku na trotoaru. Smejao se užasavajuće iskreno kada me je prepoznao. „Uživaš li u vožnji?" Pružio mi je svoju mišićavu ruku kako bi mi pomogao da ustanem, a moja neverna ruka je poslušno prihvatila. „Nije ništa opasno, nadam se?"

Lorna me napušta, pomislih, *i povredio sam trtičnu kost*.

Stresao sam prašinu. „Ja sam nikad bolje. Nadam se da si ti dobro."

„O, ne smem da se žalim. Ne, ne smem da se žalim."

„Kladim se da si imao konstruktivan sastanak sa mojom – sa – Lornom?"

Patrik Bimen je saosećajno zacvrkutao: „Izvini što su stvari tako ispale, ali hej. Čovek sredi sve detalje i ide dalje. Kad smo kod toga, Nik – mogu li da te oslovljavam sa Nik? – moraš da središ svoje pravno zastupništvo ASAP".[11] Izgovorio je ovo „ejs-ep". Gledao me je dok sam skupljao prosute stvari koje sam pazario. „Malo DIY-a?"[12]

„Pacov se zaglavio iza našeg kamina."

Napravio je grimasu koja je govorila: *to je uvrnuto*. „'Iza'? a ne 'u'?"

„Duga je to priča. To je jedan od onih zakukuljeno-zamumuljenih poslova."

„I ti zaista misliš da je dobra ideja da to otvoriš sam?"

„Ili tako, ili ćemo živeti uz smrad pacova koji se raspada."

„Pa, hej." Patrik Biman je slegnuo ramenima. „Rastao sam na ostrvu Man. Uostalom, stavi masku na lice, za ime boga. Stavi se u kožu izgladnelog i besnog gospodina Pacovka kome je svega preko glave: šta je prva stvar koju on vidi kada svetlost obasja njegovu mračnu zatvorsku ćeliju? Sočne očne jabučice i hrskavičav nos: *večera*. Seti se *Američkog psiha*. Hej. Uzmi pravnog zastupnika, kojeg god da odabereš, zovi me *ejs ep* kako bismo zahuktali stvar. Želećeš da izmeniš svoj testament takođe, zar ne? Radije bih da budem ukoren nego da širim klevete o kolegama, ali Mekvini preko puta *Superdraga* je prava Polijana[13] sa glavom punom koke; a ne bih verovao gospodinu Timotiju Finu i njegovim saradnicima sa heftalicom, a pogotovo ne kada se radi o pristupu mom sinu jedincu. A sada pozdravčić."

Lorna je sekla paradajz i bosiljak – nikad ne obedujemo zajedno – ali je došla u dnevnu sobu da bi izbegla optužbe za Nije-moj-Problemizam. „Jedna stvar je isterati pacova iz kamina", rekoh joj, dok sam otvarao kutiju sa alatom, „ali isterati pacova iz kuće je druga stvar".

Lorna reče: „Moramo da pojurimo pacova tako da istrči kroz ulazna vrata".

„Svakako. Svakako", rekao sam.

Dva tepiha iz hodnika spakovana u rolne napravila su jednosmeran put ka poduprtim otvorenim ulaznim vratima. Lorna je od sofe i naslonjača napravila kanjon koji je vodio od kamina ka hodniku. Setio sam se opremanja kuće sa prijatnom, smešnom, trudnom Lornom.

---

[11] *As soon as possible* – što pre. (*Prim. prev.*)

[12] *Do it yourself* – uradi sam. (*Prim. prev.*)

[13] *Pollyanna* – osoba koja je uvek i neopravdano optimistična. (*Prim. prev.*)

Otvorio sam širom prozor.

Lorna je pitala: „Od kakve će nam to biti koristi?“

Istinit odgovor bi bio: *Da odložimo ujed pacova za nekih 10 sekundi*. Odgovorio sam: „Odrastao crni pacov može skočiti onoliko koliko si visoka. Postoji mogućnost da će ugledati prozor i pojuriti kroz njega“. Tipično bulažnjenje u stilu Nika Brajera: Lorna ga je proizvela iz mene, kao laksativ.

Oštrica je zasekla kroz silikonsku zaptivnu masu. Lorna je motrila s druge strane sobe, ščepavši teniski reket kao što bi lovkinja[14] na vampire ščepala svoj drveni kolac. Čim je čuo nož, pacov je pojurio kao ludak. Utom shvatih da je trud besmislen: silikonska masa nije zalepljena, već je samo služila kao zaštita od dima. Konstrukcija četvrtastog ložišta je verovatno bila pričvršćena za pod postoljem, a obloga kamina se nije mogla pomeriti a da ne pomerimo ceo kamin. Pošto još nisam želeo da ovo priznam Lorni, nastavio sam sa radom sve do sredine gornje ivice. Na podignutoj klapni je u reljefu pisalo „ZA OTVARANJE PREDNJEG DELA, UHVATITI I POVUĆI“.

Nastavio sam sa nožem, obilazeći konstrukciju celom dužinom.

„Tako. Ovo bi trebalo da uspe.“

Stavio sam zaštitne naočare, uhvatio podignutu klapnu i pritisnuo.

„To je mehanizam za otvaranje?“ – Lorna je pitala.

Uz malo poteškoće, zategnuta opruga patent brave je kvrcnula.

Pacov je uzvratio hladnokrvnim lupkanjem.

„Svakako“, rekoh. „Ali sam prvo morao da odlepim okolni silikon.“ Stavio sam gumene rukavice. „Pa... lepo je bilo poznavati te, Lorna.“ Povukao sam. Četvrtasti deo ložišta se malo pomerio, tako da se napravio prorez od deset centimetara duž gornje ivice. Nije se moglo dalje otvoriti.

Čuo sam svoj potmuli puls.

Usledilo je pažljivo tupkanje, bez vraćanja nazad, zatim penjanje uz plići nagib.

Odstupih nazad, ščepavši drugi teniski reket.

Nejasna braon šapa veličine pseće izvirila je do pola.

Isuse, pomislih, *mora da je ogroman*...

Šapa je stupila napred, privučena svetlošću. Imala je jednu oštru kandžu, oštru poput ptičjeg kljuna: jer je to i bila.

Ošamućeni carić se uspravio na gornjem delu ložišta.

Verovatno je pokušavao da razume prostoriju u kojoj se našao i njenu neprikladnost.

Ali onda se ustrelio pravac kroz prozor...

...gde je razbio glavu o staklo i polomio vrat.

Ali je kroz otvoren prozor izleteo van u podnevni zrak...

...u izukrštano i vozilima zakrčeno, lišćem ušuškano popodne.

Dok sam gledao lice svoje žene, poželeo sam da se zaustavi vreme.

*(S engleskog prevela **Ivana Maksić**)*

[14] U originalu stoji *huntress*, pa je u prevodu naglašen ženski rod. (*Prim. prev.*)